

NETWERK WEERBAAR BESTUUR

Nieuwsbrief november 2024

Naast aandacht voor normstelling tegen agressie en intimidatie richting politici en ambtenaren en het belang van ondersteuning, is het politieke ambt natuurlijk veel meer dan dat.

Zoals burgemeester Joyce Vermue het verwoordde in de 3^e aflevering van de podcast Veilig Voorop: "Het gaat uiteindelijk ook om de toekomst. Wat heb je nodig om dit ambt te kunnen doen en dat is dus breder dan alleen veiligheid.

De uitdagingen waar je als lokaal bestuur mee te maken hebt, polarisatie en maatschappelijk ontwikkelingen die een rol spelen; dat komt allemaal op het snijvlak van het ambt van burgemeester samen."

Weerbaarheid in het nieuws

- De gemeenteraad van Winterswijk [laat voorlopig geen publiek toe bij haar vergaderingen](#) als gevolg van serieuze bedreigingen. De raadsvergadering blijft wel online te volgen en insprekers kunnen zich aanmelden. Tegen wie de bedreigingen zijn gericht en waar ze mee te maken hebben, wil de gemeente niet zeggen. "Bedreigingen en agressie tegen bestuurders zijn de bijl aan de wortel van onze samenleving. Dit kunnen we echt niet accepteren." reageert waarnemend commissaris van de Koning Henri Lenferink hierop. Het gemeentebestuur van Winterswijk heeft een gezamenlijk [statement](#) naar buiten gebracht.
- Wethouder Wijnte Hol van de gemeente Overbetuwe is begin deze maand [met de dood bedreigd](#). Hij en zijn gezin kregen daarop tijdelijk politiebewaking. "Uit je werkkamer te worden getrokken en naar het politiebureau te worden gebracht voor je eigen veiligheid, dat doet echt wat met je. Daarom heb ik ook besloten om aangifte te doen." De persoon die in verband wordt gebracht met de bedreiging is een man zonder vaste woon- of verblijfplaats die woonruimte eiste.
- Burgemeester Marcouch kreeg in november opnieuw te maken met bedreiging. Via sociale media werd hij [afgeschilderd als een verrader](#) naar aanleiding van de Holocaust-herdenking in Arnhem waarbij hij een keppeltje

droeg. "Ik werd gefotoshopt als een verrader. Er zaten uitingen bij waar de honden geen brood van lusten."

- Raadsleden van Wijk bij Duurstede hebben aangifte gedaan tegen de voorzitter van de stichting Belangen Wijkersloot. Ze voelen zich 'onveilig en beledigd' door [een poster met hun portretten](#) op social media.
- Onlangs kondigde wethouder Lot van Hooijdonk van Utrecht aan haar functie neer te leggen. Ze had jarenlang te maken met intimidatie en bedreiging, al gaf ze aan dat dit niet de belangrijkste reden was om te stoppen. Collega-wethouder Linda Voortman constateert desondanks dat het realiteit is dat vrouwelijke politici meer negatieve berichten over zich heen krijgen, vooral op sociale media. Lees voor het volledige artikel [bijgesloten PDF](#).
- Een [uitbreiding van straatverlichting](#) op een plein bij het gemeentehuis van Beekdaelen is het gevolg van bedreigingen aan het adres van burgemeester Eric Geurts. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) constateerde eerder dit jaar in een onderzoek hiernaar dat een groot deel van de parkeerplaats niet goed wordt verlicht.

Weerbaarheidspakket gemeentesecretarissen

Deze maand verscheen het [Weerbaarheidspakket voor gemeentesecretarissen](#). De gemeentesecretaris kan vanuit zijn of haar centrale rol aansturen op een samenhangende aanpak voor een weerbare gemeente, met daarin oog voor de veiligheid en integriteit van uw medewerkers en het college van B&W, informatiebeveiliging, fysieke beveiliging van de gemeentelijke gebouwen, continuïteit van dienstverlening en bewustwording. Dit pakket biedt gemeentesecretarissen een overzicht van alle beschikbare handvatten op ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid en integriteit.

Podcastserie 'Veilig voorop' geheel te beluisteren

Onlangs werd de derde en laatste aflevering toegevoegd aan onze [podcastserie 'Veilig voorop'](#), met Joyce Vermue en Marloes van Rijswijk vanuit de gemeente Zundert en Liza Mügge als expert. In [podcastserie](#) vertellen experts en politieke ambtsdragers over de vergaande impact van [bedreigingen op werk en leven](#). Ambtsdragers delen hun persoonlijke verhaal: wat is de impact van een incident, wat doet het met je als persoon (en met je naasten) en welke maatregelen zijn genomen. Een onafhankelijke expert reflecteert vervolgens o.a. met onderzoeken en cijfers en wat kunnen bestuurders in een vergelijkbare situatie kunnen doen.

Zorgvuldig begrenzen: omgaan met grensoverschrijdende klachten

Klachtbehandeling gaat vaak goed. Toch kun je als ambtenaar soms voor uitdagingen komen te staan, zoals wanneer je bij het behandelen van een klacht wordt uitgescholden of geïntimideerd. Het gaat dan om grensoverschrijdend klaggedrag. De Nationale Ombudsman heeft hiervoor een praktische leidraad ontwikkeld die helpt om in vijf stappen ['zorgvuldig te begrenzen'](#). Deze leidraad kwam ook aan bod tijdens de bijeenkomst weerbaar bestuur met alle Utrechtse burgemeesters, politie, Openbaar Ministerie op uitnodiging van CdK Hans Oosters. Hierin was o.a. aandacht voor het [Utrechtse Manifest Weerbaar Bestuur](#) en het belang van normstelling, ondersteuning in de eigen organisatie en goede aansluiting met de strafrechtketen. De inzet voor normstelling vraagt ook altijd oog houden voor verbinding met de inwoner. Het belang van oog houden voor de situatie van de

burger, je eigen handelen en dat van je gemeentelijke organisatie kwam ook naar voor uit een onderzoek van *Investico* in opdracht van De Groene Amsterdammer en Trouw. Het onderzoek laat zien dat agressieprotocollen soms onterecht ook mondige burgers buitenspel zetten. Bijgevoegd een artikel over de juiste balans tussen normeren enerzijds en het verbinding houden met mensen anderzijds.

Nieuwe handreiking 'Omgaan met misinformatie'

Door de toenemende digitalisering, de opkomst van generatieve AI en deepfakes heeft misinformatie een steeds grotere invloed op het publieke debat. Voor medeoverheden kan het lastig zijn om hier adequaat op te reageren. Om hen hierin te ondersteunen, heeft het ministerie van BZK de (herziene) handreiking ['Omgaan met misinformatie voor medeoverheden'](#) gepubliceerd.

Politiek veilig en toegankelijk voor iedereen

Tijdens het congres Veilig in de Politiek – dat plaatsvond op 21 november en werd georganiseerd door Alliantie Politica en Stem op een Vrouw – stond de vraag centraal hoe de politiek toegankelijk en veilig kan worden voor iedereen. Een essentiële voorwaarde voor de duurzame participatie van vrouwen en (andere) groepen die ondervertegenwoordigd zijn in de politiek. Bij deze editie waren vooral vrouwen aanwezig; de organisatie hoopt een volgende keer meer mannen te mogen verwelkomen.

Terugblik op symposium 'Wanneer het abnormale normaal wordt...'

Op 24 oktober organiseerde Ipsos I&O het symposium 'Wanneer het abnormale 'normaal' wordt...'. Centraal stond de vraag hoe we agressie en intimidatie bij mensen met een publieke taak stoppen. Een belangrijk conclusie was dat er geen wondermiddelen bestaan, maar dat de combinatie van een aantal zaken essentieel is voor het creëren van een veilige werkomgeving voor mensen met een publieke taak. Denk aan preventie, de-escalatie en een sterke collectieve norm. Een van de sprekers was Caroline Koetsenruijter, expert op het gebied van agressie tegen werkenden. Zij benadrukte de grote impact die agressie en intimidatie heeft en wees daarbij onder meer op de dalende trend in het aantal mensen dat burgemeester wil worden. Een [uitgebreid verslag van de middag](#) publiceerde Ipsos I&O op zijn website.

Recente onderzoeken

Ipsos I&O onderzocht onlangs ook hoe Nederlanders aankijken tegen schreeuwen, schelden en bedreigen van politieke ambtsdragers en andere mensen in publieke functies. De meerderheid van de respondenten vindt dergelijk gedrag intimiderend en grensoverschrijdend. Toch vindt een aanzienlijke groep ook dat zulke dingen [nu eenmaal bij het werk horen](#) en moeilijk te voorkomen zijn.

Een enquête vanuit het Algemeen Dagblad toont de omvang van de intimidatie en bedreiging van burgemeesters. Van de ruim honderd deelnemende burgemeester geven vier op de vijf aan tenminste éénmaal in hun loopbaan te zijn bedreigd. Toch willen de meesten van geen wijken weten: "Stoppen is het einde van de democratische rechtsstaat." De Arnhemse burgemeester Ahmed Marcouch stelt: "Ik vind het onacceptabel. Het heeft effect op jezelf en op je privéleven. Ik doe altijd aangifte. We moeten die norm stellen.". Dit artikel is verspreid over twee pagina's: [pagina 1](#) en [pagina 2](#).

Volgende maand verschijnt de monitor Integriteit en Veiligheid 2024.

Uw bericht de volgende keer hier?

Wilt u een bericht vanuit uw organisatie onder de aandacht brengen van de netwerkpartners? Of wilt u zich aan- of afmelden voor de nieuwsbrief? Mail dan naar politiekeambtsdragers@minbzk.nl.

Website

Wist u dat het Netwerk Weerbaar Bestuur ook een [eigen website](#) heeft? Hier vindt u het aanbod van het Netwerk overzichtelijk bij elkaar, uitgesplitst naar de doelgroepen bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtelijke organisatie.